

Människan och naturen på distans, vt-2013

Slutarbete – instruktioner och inspiration

Den text- och presentationsmässigt största delen av examinationen på kursen kommer att vara ert avslutande arbete. Du väljer själv i samråd med kursledningen vad du vill skriva om. Slutarbetets inriktning ska tydligt anknyta till kursens många ämnesområden, teman och frågor, och vi ser gärna att fokus ligger på möjliga kreativa lösningar till någon av dagens stora utmaningar. Under kursblock 5 fokuserar kursen enbart på slutarbetet. Du uppmuntras dock att trots detta sätta igång med arbetet tidigare under kursen.

Slutarbetet omfattar totalt 60 studietimmar inklusive läsning och efterforskning, skrivande och presentation. Kursblock 5 består totalt utav 6 veckor så detta innebär att slutarbetet kräver ungefär 10 timmars arbete per vecka under block 5.

Formalia

Slutarbetet ska sammanställas som en text innehållande minst 2500 och max 3500 ord (5-7 sidor) per person exklusive referenslistor samt eventuella försättsblad och innehållsförteckningar. Använd teckenstorlek 12 och radavstånd 1.5. **Mycket viktigt:** Ange ditt namn, ditt personnummer samt vilken kurs du läser (Människan och naturen på distans) i sidhuvudet (högst upp till vänster). **Lämna in slutarbetet i Word-format, detta efterfrågas av examinatorn.**

Inledning

Texten ska börja med en inledning där du i löpande text berör följande delar:

- **Ämnesområde och avgränsning.** Vilket ämnesområde har du valt att fördjupa dig i? Hur har du avgränsat dig? Avgränsningen kan exempelvis vara geografisk, tidsmässig, fokusera på vissa aktörer etc.
- **Koppling till hållbar utveckling.** Varför ville du fördjupa dig i detta ämnesområde och hur kopplar ämnesområdet till hållbarhetsproblematiken som kursen presenterat? Vad är det för perspektiv på hållbar utveckling som genomsyrar projektet?

Efter inledningen kommer det textstycke i vilken du både presenterar påståenden underbyggda av fakta samt dina egna analyser, idéer och tankar om ämnesfördjupningen. Avsluta gärna arbetet med en sammanfattande diskussion. Självklart är det viktigt att du skiljer mellan vad som är dina egna erfarenheter, tankar och åsikter, och vad som är författarens/bokens/artikelns tankegångar och slutsatser.

Referenser och citat ska tydligt finnas med enligt den akademiska tradition du använt dig av tidigare. En referens kan till exempel se ut så här: (Harding 2009, s.195) för att hänvisa till ett

stycke ur boken *Animate Earth: Science, Intuition, and Gaia – Second Edition* av Stephan Harding – från 2009 på sidan 195. Använd citattecken vid citat!

Din text måste innehålla en källförteckning där du samlar information om alla källor du använt dig av!

Utöver övrig formalia krävs totalt ett MINIMUM av en referens till var och en av följande källor (totalt 4 st.):

- 2052: A Global Forecast for the Next Forty Years, Jorgen Randers, 392 sid.
- *Animate Earth: Science, Intuition, and Gaia, Second Edition*, Stephan Harding, 288 sid.
- En valfri artikel ur den digitala artikelsamlingen på kursens hemsida.
- En föreläsning, intervju, dokumentär etc. ur kursinnehållet som är specifikt kopplat till det du skriver om.

Du ska också relatera hållbarhetsproblematiken i ditt slutarbete till ditt nuvarande eller tilltänkta akademiska specialområde och/eller yrkesval!

Arbetstidslinje april – juni

Följande datum är viktiga att komma ihåg:

1. Skicka in ett **mail** till mndistans@csduppsala.uu.se innehållande en beskrivning av vad du vill skriva om senast **måndag 29 april kl. 23.00**. Bli inte för överambitiös (tänkt på de utsatta tidsramarna!) och försök att hitta ett tydligt fokus för ditt slutarbete. Du behöver inte invänta ett godkännande av ditt ämnesval från kursledningen, utan läs, fundera och skriv vidare så långt du hinner.
2. Fortsätt med din läsning, din efterforskning och ditt skrivande. Lämna in ett utkast senast **söndag 12 maj kl. 23.00** så får du feedback från kursledningen. **Lämna in ditt utkast via studentportalen.uu.se.**
3. Lämna in ditt färdiga slutarbete senast **fredag den 31 maj kl. 23:00**. **Du lämnar in slutarbetet via studentportalen.uu.se.** Ditt arbete kommer att plagiatkontrolleras av Urkund.
4. Presentation av slutarbeten sker under den avslutande helgträffen **lördag 1 juni ca kl. 10.15–16.00 samt söndag 2 juni vid behov (beroende på antal kursdeltagare)**. Ca: 10 minuters presentation per person samt extra tid för diskussion. Använd Power Point eller något annat presentationsprogram om du vill men det är inget krav. Information om exakta tider samt lokaler kommer under kursens gång.

5. Under helträffen i juni får du muntliga kommentarer på ditt slutarbete från dina kurskamrater. Efter helträffen skickar kursledningen ut skriftliga kommentarer, så att du har en chans att förbättra och lägga till det som eventuellt saknats. **Söndag 9 juni kl. 23.00** är sista dag för inlämning av kompletteringar till ditt slutarbete (detta datum gäller även de kompletteringsuppgifter du måste göra om du missat några av gruppdiskussionerna eller om du missat någon av de obligatoriska träffarna i Uppsala).

BEDÖMNING

Slutarbetet ska vara genomfört enligt ovanstående instruktioner och vara skrivet på ett vetenskapligt sätt. När din text läses och bedöms av kursledningen tas följande i beaktande:

- **Argumentation** – Är argumenten i texten väl underbyggda och relevanta?
- **Förhållningssätt till källor** – Används ett kritiskt och självständigt förhållningssätt till den förmedlade informationen (eller ”köps” argument rakt av)?
- **Litteraturhänvisningar** – Görs relevanta hänvisningar till litteraturen?
- **Språklig och innehållsmässig klarhet** – Är texten begriplig? Är innehållet rätt tolkat, eller finns rena missuppfattningar eller felaktiga påståenden?

Hör av dig till oss via e-post om du har några frågor!

Lycka till!

/Kursledningen

Förslag på teman att skriva om:

Följande lista syftar till att hjälpa dig att hitta en fråga eller ett tema som du vill skriva om. Du får förstås välja ett helt annat tema att skriva om, detta är bara en lista med förslag. Tänk på att försöka avgränsa ämnesområdet du skriver om så arbetet inte blir alltför omfattande. Ett sätt att göra detta på är genom att konkretisera intresseområden genom att fokusera på en viss nivå och ett visst antal aktörer på den nivån.

Bra att tänka på

Nivåer: varje slutarbete kan belysas från olika nivåer

- Lokal livsvärld (individ, familj, jobbet/skolan, kvarteret, byn)
- Staden som helhet
- Lokalregionalt (kommunen, länet)
- Nationellt (t.ex. Sverige)
- Regionalt (t.ex. Skandinavien, EU)
- Globalt & globala processer

Aktörer i relation till nivåer

- Lokal livsvärld: dig själv, studentföreningen, arbetstagarna
- Staden: miljökontoret, små till globala företag, universitet
- Lokalregionalt: Regionförbundet, kommunstyrelsen, länsstyrelsen
- Nationellt: regering/riksdag,
- Regionalt: Nordiska ministerrådet, EU kommissionen
- Globalt: FN, WTO, General Motors

1) Charter som rättighet – förändringar i svenskens semestervanor

Billigt bränsle är en förutsättning för storskalig flygturism, vad händer när peak-oil, peak-coal och peak-everything påverkar möjligheterna att resa och semestra billigt? Är alla utsläpp likvärdiga oavsett källa (bil, buss, villaskorsten, industriutsläpp, flyg)? Vad säger flygstatistiken om framtiden och historien? Kan man klimatkompensera allt flyg (alla transporter) för all framtid? Vilket behov uppfyller semestern, varför väljer vi att åka långt bort? Vilka maktaspekter kan vi se i resandet - reser vi på någon annans bekostnad?

2) Den framtida staden

Stora städer kan ses som resursdammsugare och över hälften av mänskligheten lever i städer. Kan vi fortsätta bo i städer i framtiden? Orkanen Katarina visade att städer är väldigt sårbara för kraftigt väder, hur påverkar klimatförändringarna och peak-oil förutsättningarna (rent vatten, elektricitet, mat, transporter) för mänskligt liv i staden?

3) Du är vad du äter!

Maten är en otroligt viktig del av våra liv, och mat kan ses som ett uttryck av våra värderingar och världsbilder. Mat – snabbmat, vegetariskt, skräpmat, slowfood, klimatkompenserad mat, Fairtrade, exotiskmat, vilt, lyxmat, lokalodlad mat, dumpster diving, veganskt, husmanskost, egen odlat, fredagsmys och söndagsstek – kommunicerar med omgivningen! Vilka krav ställer klimatförändringar, peak-oil och fossilt vatten på vår mat? Är allt tillåtet? Hur ska en medveten matkonsument agera på matmarknaden? Vi i Sverige ingår i en större matkultur där fetma är ett ökande problem i en värld där enormt många människor svälter.

4) Var kommer allt ifrån och var hamnar det?

Butikerna är fulla av färdiga produkter och många konsumenter har aldrig sett en gruva eller insidan av sopförbrännare och än mindre varit på en bomullsplantage. Vad händer utanför konsumentens händer? Rättviseaspekter och relationen mellan konsumentländer och producentländer. Vem tillverkar våra varor och under vilka villkor? Finns det något som kan kallas

för en hållbar konsumtion? Kan en industri någonsin vara hållbar? Vad finns det för globala maktstrukturer som kan påverka handeln idag?

5) Vems är ansvaret? – de orättvisa utsläppen och termodynamikens andra lag

Växthusgaser (koldioxid, metan, vattenånga, dikväveoxid etc.) sprider sig i atmosfären och påverkar lokala omgivningar långt från utsläppskällorna. Gifter från mänsklig aktivitet transporteras via djur och andra organismer och följer med de stora naturliga flödena (vind, vatten, jord) till avlägsna och nära områden från utsläppskällan. Sverige har minskat en del av sina utsläpp inom landets gränser men svensken bidrar till ökade utsläpp utomlands via konsumtionsmönster, är det rättvist att kineserna får skulden för vår konsumtion? Vem bär ansvaret och vad är det riktiga priset på en vara?

6) Internet i framtiden?

Har alla tillgång till internet? Har internet en framtid när energin som driver servern blir väldigt dyr? I Finland är internet en mänsklig rättighet samtidigt som människor i andra länder saknar elektricitet, inte har tillgång till rent vatten och än mindre en internetuppkoppling. Hur mycket resurser kräver internet? Vilken plats har internet i vår vardag? Bör internet styras av politik och etik?

7) Kampen om den sista droppen och vägen bortom oljan. Hur blev det så här?

Har människan alltid strävat efter att utvecklas? Har dagens rika länder i sin utveckling behandlat sin natur med respekt och omsorg? Vissa använder fossila bränslen som om de var beroende av dem, kan de tränas till en hållbar konsumtion av fossila bränslen? Vilket energibehov har den moderna människan?

8) Villaförorten eller Miljonprojektet – var är bäst att bo?

Mat in och mat ut, energi in och energi ut, konsumtion in och konsumtion ut – bostaden kan ses som en tillfällig lagringsplats av energi och resurser utöver att vara en plats för mänsklig samvaro. Hur ska vi bo i framtiden? Hur ska vi bo idag? Ska vi skrota IKEA och beställa möbler av en hantverkare eller ringa Simon och Tomas? Bostaden är vårt hem men är också en del av världen, världen har kommit in innanför dörren maskerat som sopsortering, vad kommer närmast?

9) Exponentiell utveckling – den stora accelerationen

Indikator efter indikator visar en kraftig exponentiell tillväxt efter 1950. När tar resurserna slut? Kan de ta slut? Vad kan återanvändas? Är det Business-as-usual för marknadsekonomin i framtiden eller finns det gränser för den fria ekonomin? Är det möjligt med oändlig ekonomisk tillväxt på en planet där resurser återbildas i en begränsad takt? Gandhi lär ha sagt "det finns

tillräckligt på jorden för allas behov men inte allas begär”, konsumerar vi för att vi begär det eller för att vi behöver det?

10) Gulliversresor – en varas resa genom olika världar

Välj en vara; bikini, X-box, mobil, värmeljus, vilken som helst.. Vilka steg från resurs till vara påverkar klimatet, den lokala miljön och den lokala miljön väldigt långt bort samt vilka steg kräver energi? Varifrån kommer resursen(erna) ifrån? Hur kom varan till butiken? Vem har designat produkten och gjort reklam för den? Vad tjänar varan för syfte – kommunikation, snygg, praktisk, leksak, bra att ha, skön att sitta i, man ska ha en sådan, kul, god, present? Hur väljer vi produkter? Förbrukar varan el, vatten, tvättmedel etc. när vi använder den? Vad händer efter att varan lämnar våra händer?

11) Energin en solskenshistoria

Ungefär 80 % av den globala förbrukningen av energi kommer från fossila bränslen. Kan förnyelsebara energikällor utmana detta? Vilken energipotential finns i fossila energislager och alternativa energislager. Energislagen kommer i olika form, har formen betydelse för tekniken och utvecklingen? Spara och Slösa - en berättelse om energiförbrukningens nutid och framtid. Helium på månen eller olja ur alger – realistiska alternativ? Mat eller biobränslen på åkrarna? Finns det en hållbar förnybar energikälla för framtiden? Hur utvecklades energiindustrin? Är det moraliskt försvarbart att köra bil idag med avseende på kunskapen om klimatförändringarna?

12) Teknologiska lösningar eller tillbaka till medeltiden?

Vilken potential har tekniken och är potentialen realistisk med avseende på materialkrav, energianspråk, infrastruktur och socialomformning? Vi kan vara tekniskt kreativa men utan samhället ingen teknisk implementering och den bästa tekniken vinner inte alltid. Ställer de globala överlevnadsfrågorna oss inför en framtid som bäst kan beskrivas som teknisk medeltid? Innan oljan kunde användas för långväga resor var vi bundna till vårt närområde, inte bara geografisk utan också socialt. Är den eventuella tekniska medeltiden en begränsning i antalet människor vi kommer att träffa och platser vi kommer att se under vår livstid? Eller vägrar vi acceptera naturliga begränsningar och strävar efter planetkontroll med planetär ingenjörskonst som verktyg?

13) "Global och global, jag har sett Indien via streetview på Googlemaps."

Systemtänkande lär oss att vi är en del av ett system, en liten kugge i ett stort hjul, och FN statistik visar på stora skillnader i världen. Vad innebär det att vara global, en världsmedborgare, måste vi resa för att bli världsmedborgare, vad betyder det egentligen att vara en världsmedborgare? Och vad händer med "tänk globalt, agera lokalt"-slagordet? Är det verkligen

så viktigt med ansvar, etik, moral i vardagen, kan man inte bara få vara och göra som man vill?
Varför ska man bry sig hela tiden, jag vill ha kul, livet är för kort för att bry sig!

14) Mindre snack, mer handling och mycket företagsamhet!

Stämmer påståenderna "Företag samlar drivna och målmedvetna människor i en klump som skapar en framtid tillsammans" och "Framtiden behöver företagen, utan företagen kan vi inte påverka vår omgivning". Måste någon vara rationell och kostnadseffektiv för att driva skutan framåt? Vilka värden styr företagen och vad händer när värden hamnar i konflikt? Hur prioriteras CSR och medarbetarnas hälsa när vinsten för aktieägarna och pensionsspararna sjunker med 30 %? Vilka värden ska, bör, kan ett företag skapa i sin verksamhet?

Andra teman kan också skrivas om:

- Ekologiskt lantbruk: för- och nackdelar.
- Utbildning för hållbar utveckling
- Är biobränsle grönt eller lika svart som olja?
- Klimatets påverkan på människan
- Resursbaserad ekonomi – ekologiskt hållbart?
- Med tanke på den så kallade Arabiska våren 2011, hur skulle den "Svenska våren" kunna se ut?
- Miljögifter och konsekvenser på människa, djur och vår omgivning
- Klimat och makt – vilka maktstrukturer är kopplade till klimatproblematiken?
- **Eller något helt nytt som du väljer i samråd med kursledningen!**